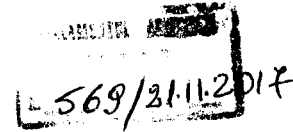

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

1770
13.11.2017

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *proiectul de lege de revizuire a Constituției României*, provenit dintr-o propunere legislativă inițiată de cetățeni cu drept de vot (Plx. 127/2017, Bp. 293/2016).

I. Principalele reglementări

Prin inițiativa legislativă se intenționează modificarea art. 48 alin.(1)¹ din *Constituția României, republicată*, în sensul stabilirii la nivel constituțional că „*familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între un bărbat și o femeie*”.

Potrivit *Expunerii de motive*, „Prin înlocuirea termenului de „soți” cu expresia „bărbat și femeie” se asigură implementarea precisă și literală a unor expresii consacrate cu puterea unor garanții imuabile destinate ocrotirii familiei, recunoscută drept „elementul natural și fundamental al societății” în art. 16 din *Declarația Universală a Drepturilor Omului*. În același sens, și în România doar „bărbatul și femeia” împreună se bucură de recunoașterea și garantarea universală a dreptului de a se căsători și de a întemeia o familie pe baza unor importante considerente de natură istorică, culturală și morală specifice societății românești”.

¹ „Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor”.

Totodată, proiectul de lege prevede că revizuirea *Constituției* se supune aprobării prin referendum organizat potrivit dispozițiilor art. 151 alin. (3)² din *Constituție*.

II. Observații

1. Potrivit art. 152 alin. (1) din *Constituție*, revizuirea acesteia are o serie de limite sub următoarele aspecte, expres enumerate: caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român, forma republicană de guvernământ, integritatea teritoriului, independența justiției, pluralismul politic și limba oficială.

De asemenea, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, *Legea fundamentală* prevede că „*nicio revizuire nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora*”.

În urma controlului de constituționalitate³, exercitat de Curtea Constituțională în conformitate cu art. 146 lit. a) teza a doua din *Constituție* și cu art. 7 din *Legea nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, cu modificările ulterioare*, aceasta a constatat că inițiativa legislativă nu aduce atingere vreuneia dintre valorile care, potrivit *Legii fundamentale*, nu pot face obiectul revizuirii.

Potrivit *Expunerii de motive*, intenția de reglementare a propunerii legislative este de clarificare a definiției căsătoriei, păstrându-se intenția inițială pe care legiuitorul a avut-o în vedere la redactarea textului, iar nu o redefinire a instituției căsătoriei.

Cu privire la o astfel de măsură, Curtea Constituțională a statuat, în cadrul aceleiași decizii menționate, că modificarea propusă este constituțională, întrucât nu încalcă interdicția prevăzută la art. 152 alin. (1) din *Constituție*, referitoare la suprimarea vreunui drept sau libertate fundamentală sau a garanțiilor acestora.

2. Fiind vorba despre modificarea unui text constituțional, sub aspect juridic nu există alte limitări în ceea ce privește conținutul, în afara celor enumerate la art. 152 din *Constituție*, prevalență față de normele constituționale având doar prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului, ale pactelor și celorlalte tratate la care România este parte, în materia drepturilor

² (3) *Revizuirea este definitivă după aprobarea ei prin referendum, organizat în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului sau a propunerii de revizuire.*

³ *Decizia Curții Constituționale nr. 580/2016 asupra inițiativei legislative a cetățenilor intitulată „Lege de revizuire a Constituției României”.*

omului, în concordanță cu ale căror principii trebuie interpretate și aplicate prevederile constituționale.

La nivel european, legislația comunitară și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului nu impun anumite reguli cu privire la instituția căsătoriei.

În prezent, nu există nicio obligație pentru statele membre de a se conforma unei soluții legislative adoptate la nivel comunitar. În acest domeniu, legislația europeană rămâne constantă, în sensul că statele membre sunt libere să legifereze în spațiul lor național potrivit propriilor realități sociale, alegând, în acest sens, soluțiile optime de reglementare.

În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia statele membre au o marjă de apreciere în definirea căsătoriei și în stabilirea limitelor în care aceasta se poate desfășura, astfel încât restrângerea acesteia la persoanele de sex diferit nu poate fi privită ca o încălcare a drepturilor fundamentale, neîncălcându-se principiul nediscriminării ori al dreptului la viață privată (cauza Schalk și Kopf vs Austria), precum și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene care întărește ideea de marjă de apreciere a statelor membre pentru acest domeniu.

Prin urmare, din perspectiva legislației Uniunii Europene, definirea căsătoriei se încadrează în marja de apreciere a statelor membre, acestea fiind suverane în a decide pe acest domeniu de reglementare.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul susține adoptarea inițiativei legislative.**

Cu stimă,

Mihai TUĐOȘE
PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU**
Președintele Senatului